

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

A6-0076/2008

13.3.2008

RAPORT

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi otsus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsust 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom ombudsmani kohustuste täitmist reguleeriva ametijuhendi ja üldiste tingimuste kohta
(2006/2223(INI))

Põhiseaduskomisjon

Raportöör: Anneli Jäätteenmäki

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
LISA.....	4
SELETUSKIRI	4
PETITSIOONIKOMISJONI ARVAMUS.....	4
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	4

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi otsus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsust 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom ombudsmani kohustuste täitmist reguleeriva ametijuhendi ja üldiste tingimuste kohta (2006/2223(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa ombudsmani 11. juuli 2006. aasta kirja parlamendi presidendile;
  - võttes arvesse parlamendi presidendi 21. septembri 2006. aasta kirja põhiseaduskomisjonile;
  - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 195 lõiget 4;
  - võttes arvesse Euratomi asutamislepingu artikli 107d lõiget 4;
  - võttes arvesse oma 9. märtsi 1994. aasta otsust 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom ombudsmani kohustuste täitmist reguleeriva ametijuhendi ja üldiste tingimuste kohta¹, nagu need on lülitatud parlamendi kodukorra X lisasse;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 45 lõiget 2;
  - võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit ning petitsioonikomisjoni arvamust (A6-0076/2008),
1. võtab vastu lisatud otsuse, millega muudetakse parlamendi otsust 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile EÜ asutamislepingu artikli 195 lõike 4 rakendamise eesmärgil;
  3. teeb presidendile ülesandeks tagada, et lisatud otsus avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas aegsasti pärast komisjoni arvamuse ja nõukogu heakskiidu saamist.

---

¹ EÜT L 113, 4.5.1994, lk 15. Otsust on muudetud otsusega 2002/262/EÜ, ESTÜ, Euratom (EÜT L 92, 9.4.2002, lk 13).

LISA

Euroopa Parlamendi otsus,
millega muudetakse parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsust 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom
ombudsmani kohustuste täitmist reguleeriva ametijuhendi ja üldiste tingimuste kohta

EUROOPA PARLAMENT,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, ja eelkõige selle artikli 195 lõiget 4;

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, ja eelkõige selle artikli
107d lõiget 4;

võttes arvesse oma... vastu võetud resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa
Parlamendi otsus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsust
94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom ombudsmani kohustuste täitmist reguleeriva ametijuhendi ja
üldiste tingimuste kohta;

võttes arvesse komisjoni arvamust;

nõukogu heakskiidul,

ning arvestades, et:

(1) Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga¹ tunnustatakse õigust heale haldusele Euroopa
kodanike põhiõigusena;

(2) kodanike usaldus ombudsmani suutlikkuse vastu viia läbi väidetavate haldusliku omavoli
juhtumite põhjalikke ja erapooletuid uurimisi on aluseks ombudsmani edukale tegevusele;

(3) ombudsmani põhikirja on soovitav kohandada, et välistada mis tahes ebakindlus
ombudsmani suutlikkuse suhtes viia läbi väidetavate haldusliku omavoli juhtumite põhjalikke
ja erapooletuid uurimisi;

(4) ombudsmani põhikirja on soovitav kohandada, et võtta arvesse nende õigusnormide või
pretsedendiõiguse võimalikku arengut, mis on seotud Euroopa Liidu ametite ja asutuste
menetlusse astumisega Euroopa Kohtus läbivaatamisel olevates kohtuasjades;

(5) ombudsmani põhikirja on soovitav kohandada, et võtta arvesse viimastel aastatel
toimunud muutusi Euroopa institutsioonide või Euroopa Liidu finantshuvide vastaste pettuste
vastu võitlevate ametite rollis, eelkõige Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) loomist, et
võimaldada ombudsmanil edastada nimetatud institutsioonidele või ametitele teavet, mis
seondub nende võimupiirkonnaga;

(6) soovitav on võtta meetmed, et võimaldada ombudsmanil arendada koostööd sarnaste

---

¹ ELT C 303, 14.12.2007, lk 1.

institutsioonidega riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil, ning riiklike või rahvusvaheliste institutsioonidega ka sel juhul, kui nende tegevuse ulatus on laiem kui Euroopa Ombudsmanil (nt inimõiguste kaitse), sest niisugune koostöö võib aidata suurendada ombudsmani töö tõhusust;

(7) Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamisleping kaotas kehtivuse 2002. aastal,

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

Otsuse 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom esimest volitust, põhjendust 3, artikli 1 lõiget 1, artikli 3 lõike 2 esimest ja viiendat lõiku, artiklit 4 ja artiklit 5 muudetakse järgmiselt:

Ombudsmani põhikiri	Muudatusettepanek
Muudatusettepanek 1 Esimene volitus	
võttes arvesse Euroopa ühenduste asutamislepinguid ja eelkõige Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 195 lõiget 4, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu artikli 20d lõiget 4 ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 107d lõiget 4;	võttes arvesse Euroopa ühenduste asutamislepinguid ja eelkõige Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 195 lõiget 4 ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 107d lõiget 4;

Selgitus

Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamisleping kaotas kehtivuse 2002. aastal, seega on viited mainitud lepingu sätetele aegunud ning need tuleks välja jätta.

Muudatusettepanek 2 Põhjendus 3	
ombudsmanil, kes võib tegutseda ka omal algatusel, peab olema juurdepääs kogu teabele, mis on <i>vajalikud</i> tema kohustuste täitmiseks; <i>sellel</i> eesmärgi saavutamiseks on ühenduse institutsioonid ja asutused kohustatud andma ombudsmanile tema nõudel <i>mistahes</i> teavet, <i>mida ta neilt nõuab</i> , välja arvatud kui nõutud teave on põhjendatud alustel salastatud , ning	ombudsmanil, kes võib tegutseda ka omal algatusel, peab olema juurdepääs kogu teabele, mis on <i>vajalik</i> tema kohustuste täitmiseks; <i>selle</i> eesmärgi saavutamiseks on ühenduse institutsioonid ja asutused kohustatud andma obudsmanile tema nõudel <i>mis tahes</i> teavet, ning arvestades, et ombudsman on kohustatud sellist teavet mitte avalikustama ja käsitlema salastatud

arvestades, et ombudsman on kohustatud sellist teavet mitte avalikustama; liikmesriikide ametiasutused on kohustatud andma ombudsmanile vajalikku teavet, välja arvatud juhul, kui vastav teave on tunnistatud seaduste või määruste alusel salajaseks või kui teabe edastamine on vastavate sätete alusel keelatud; kui ombudsman leiab, et ta ei saa soovitud abi, *informeerib* ta sellest Euroopa Parlamenti, *mis* võtab *kasutusele vastavad* meetmed;

teavet või dokumente vastavalt eeskirjadele, mis on rangelt samaväärsed kõnealuses institutsioonis või asutuses kehtivate eeskirjadega; arvestades, et salastatud teavet või dokumente edastavad institutsioonid või asutused teavitavad ombudsmani nende salastatusest; arvestades, et ombudsman ning kõnealused institutsioonid ja asutused peavad kokku leppima salastatud teabe või dokumentide edastamise tingimustes; liikmesriikide ametiasutused on kohustatud andma ombudsmanile vajalikku teavet, välja arvatud juhul, kui vastav teave on tunnistatud seaduste või määruste alusel salajaseks või kui teabe edastamine on vastavate sätete alusel keelatud; kui ombudsman leiab, et ta ei saa soovitud abi, *teavitab* ta sellest Euroopa Parlamenti, *kes* võtab *asjakohased* meetmed;

Selgitus

Et viia käesoleva põhjenduse sõnastus kooskõlla artikli 3 lõike 2 esimese lõiguga muudatusettepanekus 4.

Muudatusettepanek 3 Artikli 1 lõige 1

1. *Käesolev otsus määrab* kindlaks *ametijuhendi* ja üldised tingimused, mis reguleerivad ombudsmani kohustuste täitmist, kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 195 lõikega 4, ***Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu artikli 20d lõikega 4*** ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 107d lõikega 4.

1. *Käesoleva otsusega määratakse* kindlaks *ametijuhend* ja üldised tingimused, mis reguleerivad ombudsmani kohustuste täitmist, kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 195 lõikega 4 ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 107d lõikega 4.

Selgitus

Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamisleping kaotas kehtivuse 2002. aastal, seega on viited mainitud lepingu sätetele aegunud ning need tuleks välja jätta.

Muudatusettepanek 4

Artikli 3 lõike 2 esimene lõik

2. Ühenduse institutsioonid ja asutused on kohustatud andma ombudsmanile viimase poolt nõutud teavet ja võimaldama talle juurdepääsu asjaomastele dokumentidele. **Nad võivad keelduda ainult juhul, kui nõutud teave on põhjendatud alustel salastatud.**

2. Ühenduse institutsioonid ja asutused on kohustatud andma ombudsmanile viimase poolt nõutud teavet ja võimaldama talle juurdepääsu asjaomastele dokumentidele. **Salastatud teabele või dokumentidele, eelkõige määruse (EÜ) nr 1049/2001 artiklis 9 määratletud tundliku sisuga dokumentidele juurdepääsu puhul järgib ombudsman eeskirju, mis on rangelt samaväärsed vastavas institutsioonis või asutuses kehtivate eeskirjadega.**

Eelmises lõigus osutatud salastatud teavet või dokumente edastavad institutsioonid teavitavad ombudsmani nende salastatusest.

Esimeses lõigus nimetatud eeskirjade rakendamiseks võib ombudsman institutsioonidega kokku leppida salastatud teabele ja ametisaladuse hoidmise kohustusega hõlmatud muule teabele juurdepääsu tingimustes.

Selgitus

Projekti praegune sõnastus võib vähendada kodanike usku ombudsmani tegevusse ning tuleks seetõttu välja jätta. Kuid salastatud teabele või dokumentidele juurdepääsuks on erieeskirjad, millega kehtestatakse ombudsmani ja teavet edastavate institutsioonide vastavad kohustused. Pealegi lasub nii ombudsmanil kui ka tema töötajatel vaikimiskohustus, mida tugevdatakse (vt allpool artikli 4 lõike 1 muudatusettepanekut 6).

Muudatusettepanek 5 Artikli 3 lõike 2 viies lõik

Ühenduse institutsioonide ja asutuste ametnikud ning teised teenistujad peavad ombudsmani nõudel andma tunnistusi. Nad **annavad oma tunnistuse oma asutuse nimel ja selle juhiste kohaselt ning jäävad** seotuks ametisaladuse hoidmise kohustusega.

Ühenduse institutsioonide ja asutuste ametnikud ning teised teenistujad peavad ombudsmani nõudel andma tunnistusi. Nad **peavad järgima personalieeskirjade asjakohaseid sätteid, eelkõige jääma** seotuks ametisaladuse hoidmise kohustusega.

Selgitus

Välja jäetud lause võinuks vähendada avalikkuse usaldust ombudsmani suutlikkuse vastu viia

läbi põhjalikke uurimisi, kuna seda võidaks tõlgendada kui ametnikele antud luba ombudsmanile tõtt mitte avaldada. Personalieeskirjadega kehtestatud kohustusi tuleb aga asjakohaselt arvestada.

Muudatusettepanek 6
Artikkel 4

1. Ombudsman ja tema töötajad, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklit 287, ***Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu artikli 47 lõiget 2*** ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 194, on kohustatud mitte avalikustama teavet ja dokumente, mis saavad neile teatavaks uurimiste käigus. Nad on kohustatud ***käsitleva teavet, mis võiks kahjustada kaebuse esitanud isiku või teiste sellega seotud isikute huve, konfidentsiaalselt***, välja arvatud lõikes 2 toodud juhtudel.

2. Kui uurimise käigus selguvad asjaolud, mis võivad ombudsmani arvates seonduda karistusõigusega, peab ombudsman Euroopa ühenduste juures tegutsevate liikmesriikide alaliste esinduste kaudu viivitamatult teavitama sellest pädevaid siseriiklikke ametiasutusi, ***ja*** vajaduse korral ka ühenduse institutsiooni, mille alluvusse kõnealune ametnik või teenistuja kuulub. Vastav institutsioon võib vajaduse korral kohaldada Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll artikli 18 teist lõiget. Ombudsman võib samuti teavitada asjaomast ühenduse

1. Ombudsman ja tema personal, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklit 287 ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 194, on kohustatud mitte avalikustama teavet ja dokumente, mis saavad neile teatavaks uurimiste käigus. Nad on kohustatud ***mitte avalikustama salastatud teavet või määruse (EÜ) nr 1049/2001 artiklis 9 määratletud tundliku sisuga dokumente või isikuandmete kaitset käsitlevate ühenduse õigusaktide reguleerimisalasse kuuluvaid dokumente, mis on ombudsmanile edastatud, ja ka muud teavet***, mis võiks kahjustada kaebuse esitanud isiku või teiste sellega seotud isikute huve, välja arvatud lõikes 2 toodud juhtudel.

Ombudsman ja tema töötajad käsitlevad kolmandate osapoolte taotlusi juurdepääsuks ombudsmani poolt läbiviidud uurimistel saadud dokumentidele vastavalt määruses (EÜ) nr 1049/2001, eelkõige selle artiklis 4 sätestatud tingimustele ja piirangutele.

2. Kui uurimise käigus selguvad asjaolud, mis võivad ombudsmani arvates seonduda karistusõigusega, peab ombudsman Euroopa ühenduste juures tegutsevate liikmesriikide alaliste esinduste kaudu viivitamatult teavitama sellest pädevaid siseriiklikke ametiasutusi ***või pädevat ühenduse institutsiooni või asutust***; vajaduse korral ***teavitab ombudsman*** ka ühenduse institutsiooni ***või asutust***, mille alluvusse kõnealune ametnik või teenistuja kuulub. Vastav institutsioon võib vajaduse korral kohaldada Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll

institutsiooni või asutust asjaoludest, mis viitavad selle institutsiooni või asutuse personali liikme poolsele distsiplinaareeskirjade rikkumisele.

artikli 18 teist lõiget. Ombudsman võib samuti teavitada asjaomast ühenduse institutsiooni või asutust asjaoludest, mis viitavad selle institutsiooni või asutuse personali liikme poolsele distsiplinaareeskirjade rikkumisele.

Selgitus

Ombudsman ja tema personal on ngunii kohustatud mitte avalikustama uurimiste käigus saadud teavet. Esimese lõike muudatusettepaneku eesmärk on nimetatud kohustust tugevdada ka tundliku sisuga dokumentide ning isikuandmete kaitsega seonduvaid küsimusi tekitavate dokumentide suhtes. Käsitletakse ka juurdepääsu dokumentidele, mis ombudsman on saanud uurimiste läbiviimisel. Teises lõikes on eesmärgiks selgitada, et ombudsmanil on valida, kas ta teavitab siseriiklikke ametiasutusi või Euroopa pädevaid institutsioone ja asutusi (nt OLAFit või tulevast Euroopa Prokuratuuri) oma tegevuse käigus selgunud asjaoludest, mis võivad seonduda liidu finantshuve kahjustava kriminaalse tegevuse või pettuste või korrupsiooniga.

Muudatusettepanek 7 Artikkel 5

Ombudsmani uurimiste tõhustamiseks ning talle kaebusi esitanud isikute õiguste ja huvide parema kaitse tagamiseks võib ombudsman teha koostööd liikmesriikide samalaadsete ametiasutustega, järgides seejuures kehtivat siseriiklikku õigust. Ombudsman ei või sellega seoses välja nõuda dokumente, millele tal artikli 3 alusel juurdepääs puudub.

Ombudsmani uurimiste tõhustamiseks ning talle kaebusi esitanud isikute õiguste ja huvide parema kaitse tagamiseks võib ombudsman teha koostööd liikmesriikide samalaadsete ametiasutustega, järgides seejuures kehtivat siseriiklikku õigust. Ombudsman ei või sellega seoses välja nõuda dokumente, millele tal artikli 3 alusel juurdepääs puudub. ***Ombudsman võib samadel tingimustel teha koostööd teiste institutsioonidega põhiõiguste edendamise ja kaitse eesmärgil.***

Selgitus

Käesoleva muudatusettepanekuga püütakse võimaldada ombudsmani koostööd ka muude põhiõiguste valdkonnas tegutsevate riiklike või rahvusvaheliste institutsioonidega. Termin „põhiõigused” on laialdasem ja hõlmab ka inimõiguste mõistet ning on kooskõlas praeguste tavade ja põhiõiguste hartaga, millega sätestatakse kodanike õigus heale haldusele ja õigus kaevata Euroopa ombudsmanile.

Artikkel 2

Käesolev otsus avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päeval.

Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

SELETUSKIRI

Euroopa Ombudsman hr Diamandouros palus oma 11. juuli 2006. aasta kirjas president Pötteringile, et Euroopa Parlament algataks menetluse ombudsmani põhikirja mitme sätte muutmiseks, mille praegune sõnastus ei ole tema arvates kõige asjakohasem.

Käesolev palve käsitles järgmisi punkte:

1. ombudsmani voli astuda Euroopa Ühenduste Kohtus läbivaatamisel olevas kohtuasjas menetlusse (artikli 1 lõige 3);
2. juurdepääs institutsioonide dokumentidele (artikli 3 lõike 2 esimene lõige);
3. ametnike tunnistused (artikli 1 lõike 3 viies lõige);
4. karistusõigusega seonduda võivad asjaolud (artikli 4 lõige 2);
5. koostöö inimõiguste või põhiõiguste valdkonnas tegutsevate rahvusvaheliste institutsioonidega (artikkel 5).

Mõningaid nimetatud probleeme käsitleti parlamendis juba 2001. aastal toonase ombudsmani hr Södermani algatusel. Parlament võttis 6. septembril 2001. aastal Teresa Almeida Garretti koostatud põhiseaduskomisjoni raporti alusel vastu resolutsiooni, mis sisaldas mitut hr Diamandourose ettepanekutega üsna sarnast muudatusettepanekut. Tollal näis, et kokkulepe nõukoguga komisjoni toetusel on saavutatav, kuid läbirääkimised jäid lõpetamata, sest hr Södermani mandaat aegus.

1. Ombudsmani voli astuda Euroopa Ühenduste Kohtus läbivaatamisel olevas kohtuasjas menetlusse

Ettepanekuga kaasnes teatav poleemika. Pärast mitut arutelu teatas ombudsman komisjonile, et soovib ettepaneku tagasi võtta. Raportööri arvates oli esildatud muudatusettepanek samm õiges suunas ning selles arvestati nõuetekohaselt Euroopa Kohtu põhikirjas Lissaboni lepinguga muudetava artikli 40 teist lõiku. Siiski mõistab raportöör, et poliitiliste fraktsioonide erimeelsused antud küsimuses ei võimalda sellega jätkata. Ombudsman võib aga õigel hetkel pöörduda otse kohtu poole, et saada otsus kohtuasjas menetlusse astumisega seotud võimaliku voli ulatuse ja tingimuste täpse määratluse kohta.

2. Juurdepääs dokumentidele ja teabele

Ombudsmani põhikirja artikli 3 lõikes 2 sätestatakse:

„2. Ühenduse institutsioonid ja asutused on kohustatud andma ombudsmanile viimase poolt nõutud teavet ja võimaldama talle juurdepääsu asjaomastele dokumentidele. Nad võivad keelduda ainult juhul, kui nõutud teave on põhjendatud alustel salastatud.”

Ombudsman nõuab oma kirjas, et viimane lause, milles viidatakse piiratud juurdepääsule teabele, jäetaks välja, kuna see võib vähendada avalikkuse usaldust ombudsmani suutlikkuse vastu viia läbi põhjalikke uurimisi.

On ilmselge, et ombudsman vajab juurdepääsu asjassepuutuvale teabele, et teha põhjendatud otsus kodanike kaebuste sisu kohta.

Ombudsman rõhutab, et siiani ei ole institutsioonid kordagi keelanud juurdepääsu asjakohastele dokumentidele ega teabele, kuid ta on arvamusel, et kõnealune lause võib praegusel kujul tekitada konflikte ja vähendada avalikkuse usaldust ombudsmani tegevuse vastu.

Lisaks on sõnastus, et institutsioonid võivad ombudsmanile keelata juurdepääsu „põhjendatud alustel salastatud” dokumentidele, mida ta vajab, et kujundada arvamus töökorralduse käigus võetud meetmete asjakohasuse kohta, liiga ebamäärane ja jätab institutsioonidele liiga suure varu omapoolseks hinnanguks. Ombudsmani teabele juurdepääsu kitsendus peaks põhinema rangetel õiguslikel kriteeriumidel ega tohiks koosneda avatud klauslist, mis jätab haldusele võimaluse ise määratleda juhtumeid, mille puhul tuleks kohaldada konfidentsiaalsust. Teiselt poolt aga ei ole selge, millised on need „põhjendatud alused”, mis põhjendavad salastatud teavet, mida haldus ombudsmanist eemale hoiab, kuna nii ombudsman kui ka tema personal on seotud samasuguse ametisaladuse hoidmise kohustusega nagu institutsioonidki. Rääkimata sellest, et ombudsmani jõupingutused hea halduse parendamiseks on samuti institutsioonide huvides.

Sellest vaatenurgast näib lõike 2 viimases lõigus kehtestatud piirang ebasoovitavana ning ombudsmani vastu põhjendamatu usaldust tekitava märgina. Seepärast oleks kohane kõnealune lause välja jätta.

Siiski ei tähenda see, et ombudsmanil peaks olema tingimusteta juurdepääs kogule teabele või kõigile dokumentidele. Soovitav on võtta kasutusele objektiivsed eeskirjad, millega kehtestatakse ombudsmani kohustused seoses juurdepääsuga salastatud teabele või dokumentidele, eelkõige tundliku sisuga dokumentidele vastavalt määruse (EÜ) nr 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele) artiklile 9. Seda oleks lihtne teha, kui kehtestada ombudsmanile kohustus järgida eeskirju, mis on rangelt sarnased kõnealuseid dokumente edastavas institutsioonis või asutuses kehtivatele eeskirjadele. See on täielikus kooskõlas erinevates institutsioonides kehtivate sise-eeskirjadega, mis käsitlevad juurdepääsu salastatud dokumentidele, eelkõige komisjonis kehtivate sisemiste turvaeeskirjadega (komisjoni 29. novembri 2001 aasta otsus, millega muudetakse komisjoni kodukorda).

Samaaegselt on sobiv rõhutada, et salastatud teavet või dokumente ombudsmanile edastavad institutsioonid peavad ombudsmani nende salastatusest teavitama.

Lõpuks on samuti kasulik paluda ombudsmanil ja institutsioonidel kokku leppida kõnealuste dokumentide edastamisel rakendatavates konkreetsetes toimimiseeskirjades, kuna see oleks parim viis tulevikus vaidlustest hoidumiseks.

Sarnane parandus tehakse ka ombudsmani põhikirja preambulis.

Täiendavalt oleks kohane tugevdada sätteid, millega kehtestatakse, et ombudsman ja tema töötajad on kohustatud mitte avalikustama teavet, mis saab neile teatavaks uurimiste käigus,

täpsustamaks, et nad ei avalikusta mis tahes salastatud dokumenti ega teavet, ning rõhutamaks, et kõnealune kohustus kehtib eriti rangelt „tundliku sisuga” dokumentide, nii nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 1049/2001¹ artiklis 9, ja isikuandmete kaitsega seonduvate dokumentide puhul, ning samuti rõhutamaks, et avalikkuse juurdepääs ombudsmani poolt läbiviidud uurimistel saadud dokumentidele peab toimuma nimetatud määrusega (EÜ) nr 1049/2001 kehtestatud tingimustel ja piirangutel.

Tuleks märkida, et parlament on kõnealust küsimust käsitlenud 2001. aastal, ülalmainitud 6. septembri resolutsiooni raames. Tollal võttis parlament vastu lõike 2 sarnase paranduse, ja ka teised eelmise ombudsmani hr Södermani pakutud parandused, mida hr Diamandouros ei ole uuesti esildanud. Eelkõige puudutasid need liikmesriikidest pärit dokumente. Kuna hr Diamandouros rõhutas põhiseaduskomisjonis, et ta ei näe vajadust parandada nimetatud eeskirju, mis on liikmesriikide jaoks üsna tundlik teema, ei ole ka parlamendil tarvis tollaseid parandusi taas käsitleda.

3. Ametnike tunnistused

Ombudsmani põhikirja artikli 3 lõike 2 viimases lõigus sätestatakse:

„Ühenduse institutsioonide ja asutuste ametnikud ning teised teenistujad peavad ombudsmani nõudel andma tunnistusi. Nad annavad oma tunnistuse oma asutuse nimel ja selle juhiste kohaselt ning jäävad seotuks ametisaladuse hoidmise kohustusega.”

Ombudsman väljendab oma kirjas arvamust, et nimetatud artikli viimane lause sisaldab segaseid tingimusi, mida avalik arvamus võib tõlgendada nii, et tunnistaja ei pea alati tõtt rääkima. Samuti võib see mõjutada kodanike usaldust ombudsmani suutlikkuse vastu viia läbi põhjalikke uurimisi. Seetõttu teeb hr Diamandourose ettepaneku lause välja jätta.

Õigupoolest on üsna keeruline selgitada avalikkusele, miks peaksid ametnikud andma ombudsmanile tunnistust „oma asutuse nimel ja selle juhiste kohaselt”, mitte aga oma teadmiste põhjal asjaolude kohta, mida ombudsman uurib. Seda võib isegi tõlgendada nii, et neil on voli ombudsmanile valetada, kui neile on antud vastavad juhised. Selline standard ei vasta kindlasti tänapäevase avatud halduse nõudmistele ega hea halduse põhimõtte nõuetele, mida tunnistatakse kui Euroopa kodanike põhiõigust (Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 41). Järelikult tuleks kõnealune lause kindlasti välja jätta.

4. Teave võimaliku kriminaalse või ebaseadusliku tegevuse kohta

Hr Diamandouros paneb samuti ette muuta ombudsmani põhikirja artiklit 4, et anda ombudsmanile teatav kaalutusõigus ametiasutuste valikul, keda ta teavitab uurimise käigus selgunud asjaoludest, mis võivad tema arvates seonduda karistusõigusega. Ta esildab, et artikli 4 praeguse sõnastusega ette nähtud pädevate siseriiklike ametiasutuste teavitamise asemel võimaldataks ombudsmanil valida siseriiklike ametiasutuste ning liidu pädevate

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30.mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43).

institutsioonide ja asutuste (nt OLAFi või tulevase Euroopa Prokuratuuri või mis tahes muu käesolevas valdkonnas pädeva tulevikus loodava asutuse) teavitamise vahel.

Tuleb tunnistada, et nii mõnegi juhtumi korral oleks soovitam teavitada esmalt Euroopa ameteid või asutusi. Selliseks võib osutuda juhtum, mil ELi finantshuvide vastaste pettustega seonduv kahtlane tegevus või ombudsmani märgatud korruptsioon leiaks parema lahenduse tänu Euroopa institutsioonide distsiplinaarpädevusele, või mil OLAF või tulevane Euroopa Prokuratuur tuleks selle uurimisega paremini toime kui üheainsa liikmesriigi ametiasutused.

Lisaks tuleks meeles pidada, et vastavalt personalieeskirjade artiklile 22a peavad kõik Euroopa institutsioonide ametnikud, kaasa arvatud ombudsmani töötajad, teatama oma ülemustele või OLAFile võimalikust ebaseaduslikust tegevusest, sealhulgas liidu huve kahjustavast pettusest või korruptsioonist.

5. Koostöö muude rahvusvaheliste institutsioonidega

Hr Diamandouros nõuab samuti ombudsmani põhikirja artikli 5¹ muutmist, et võimaldada ombudsmanil teha koostööd teiste institutsioonidega põhiõiguste edendamise ja kaitse eesmärgil.

Sellega seoses tuleb meeles pidada, et kuigi vähemusel liikmesriikide ombudsmanidest on konkreetne pädevus kodanike põhiõiguste kaitstes (sealhulgas õigus pöörduda kohtusse), enamusel seda ei ole ja seda ei ole ka Euroopa Ombudsmanil. Siiski ei saa eitada, et liitsa koostöö vormis, millele ei lisandu uued konkreetset pädevused, mis võiksid sattuda vastuollu liidu teiste institutsioonide või asutuste pädevustega, rikastaks ombudsmani ja sarnaste rahvusvaheliste struktuuride vaheline kontakt ja kogemuste vahetus mõlemaid pooli ning aitaks parandada Euroopa Ombudsmani tulemuslikkust hea halduse edendamisel, mis on põhiõiguste hartaga tunnistatud Euroopa kodanike põhiõiguseks. Selles osas näib hr Diamandourose ettepanek vastuvõetav.

6. Muud küsimused

Hr Diamandouros tegi samuti ettepaneku jätta välja viide Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu sätetele, sest nimetatud leping kaotas kehtivuse 2002. aastal. See selgitab muudatusettepanekuid 1, 3 ja 6 (esimene osa).

---

¹ Ombudsmani uurimiste tõhustamiseks ning talle kaebusi esitanud isikute õiguste ja huvide parema kaitse tagamiseks võib ombudsman teha koostööd liikmesriikide samalaadsete ametiasutustega, järgides seejuures kehtivat siseriiklikku õigust. Ombudsman ei või sellega seoses välja nõuda dokumente, millele tal artikli 3 alusel juurdepääs puudub.

8.1.2008

PETITSIOONIKOMISJONI ARVAMUS

põhiseaduskomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi otsus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsust 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom ombudsmani kohustuste täitmist reguleeriva ametijuhendi ja üldiste tingimuste kohta (2006/2223(INI))

Arvamuse koostaja: Maria Matsouka

LÜHISELGITUS

Tagamaks oma toimimise demokraatlikkust, on Euroopa Liit alati vajanud oma kodanike legitimatsiooni – ja see vajadus on liidu laienedes üha suurem. See legitimatsioon sõltub otseselt paljudest teguritest, sealhulgas usaldusest Euroopa Liidu kodanike põhiõigusi kaitsva turvalise ja areneva väärtuste süsteemi vastu.

Euroopa integratsiooniprotsessis on jõutud ajaloolise hetkeni, mil vajadus suhtlemiseks liidu ja selle kodanike vahel on muutunud selgemaks kui kunagi varem. Eelkõige tähendab see, et Euroopa Liit peab arvesse võtma oma kodanike muresid ja suutma kodanikke veenda selles, et tema institutsioonid teevad kõik, et vastata nende ootustele. Usutavuse saavutamiseks peab see tegevus pidama sammu ajaga ja uute nõuetega, et tagada liidu harmooniline toimimine.

Euroopa Liidu institutsiooniline struktuur on loodud peegeldama ja vastama „riikide liidu ja rahvaste liidu” kahesele aluspõhimõttele. Euroopa Liidu institutsioonid esindavad nii riike kui ka kodanikke. Euroopa Parlament on vaid üks institutsioonidest, mis esindab kodanikke. Euroopa Ombudsmani kui institutsiooni, mille tegevust reguleerivad õigusriigi põhimõtted, eesmärgiks on eelkõige tagada Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste korrektne ja austav käitumine kodanike suhtes, millega tugevdatakse igal võimalusel usaldust nende institutsioonide ja asutuste, nagu ka Euroopa Liidu vastu tervikuna.

Ettepanekud vaadata läbi Euroopa Parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsus 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom ombudsmani kohustuste täitmist reguleeriva ametijuhendi ja üldiste tingimuste kohta, nagu see on lülitatud Euroopa Parlamendi kodukorra X lisasse¹, omandavad eeltoodu

---

¹ EÜT L 113, 4.5.1994, lk 15. Otsust on muudetud Euroopa Parlamendi 14. märtsi 2002. aasta otsusega

valguses erilise tähtsuse. Kuna need parandused annavad ombudsmanile tõhusad vahendid tegutseda nii, nagu Euroopa Liidu esmased õigusaktid ette näevad, on tähtis need vastu võtta.

ETTEPANEKUD

Petitsioonikomisjon palub vastutaval põhiseaduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. Läbivaatamisel olevas kohtuasjas menetlusse astumine

Võttes arvesse Euroopa Ühenduste Kohtu põhikirja (artikli 40 lõiget 2) ja protseduurireegleid (artiklit 93), saab võimalus Euroopa Kohtule tõendeid esitada vaid kiirendada kohtuliku uurimise protsessi. Mitte mingil juhul ei saa seda pidada menetlusse astumiseks, sest Euroopa Kohus ise otsustab pärast vastavat taotlust, kas tunnistust kasutada või mitte. Vastupidisel juhul oleks see samaväärne Euroopa Kohtu otsuste usaldusväärsuse kahtluse alla seadmisega.

2. Juurdepääs dokumentidele

Juurdepääs eranditult kõigile ühenduse institutsioonide käsutuses olevatele dokumentidele võimaldab tagada, et ombudsman on nii hästi informeeritud kui võimalik ja saab seega anda adekvaatsemaid soovitusi, kaitstes nii konkreetseid kodanikke palju tõhusamalt. Pealegi ei tohi ombudsman mitte mingil tingimusel nimetatud dokumentide sisu avalikustada.

3. Ühenduse institutsioonide ametnike antud tunnistused

Mis puutub Euroopa Liidu institutsioonide ametnike ja teiste teenistujate antud tunnistustesse vastavalt oma asutuse juhistele, siis võib asjaomase sätte sõnastus õõnestada ühenduse institutsioonide autoriteeti, luues mulje, nagu oleks neil midagi varjata, ning eirates tõsiasja, et nad on, või peaksid olema, kodanike teenistuses. Ametnikud peaksid olema seotud üksnes vastavate personalieeskirjadega.

4. Teavitamine asjaoludest, mis viitavad õigusrikkumise toimepanekule karistusõiguse kohaselt

Kui ombudsman paljastab asjaolud, mis viitavad õigusrikkumise toimepanekule karistusõiguse kohaselt, siis ei ole ühtegi veenvat vastuväidet võimalusele teavitada pädevat ühenduse institutsiooni või isegi OLAFit, kuivõrd see aitab tagada vastutuse jagamise ja õigustmõistmise suuremat tõhusust.

5. Koostöö inimõiguste vallas

Koostöö põhiõigusi toetavate institutsioonidega peaks olema võimalik enesestmõistetavalt. Kuid tuleks siiski rõhutada, et selline koostöö peaks toimuma tingimustel, mis on määratletud ombudsmani kohustuste täitmist reguleerivat ametijuhendit ja üldisi tingimusi käsitleva parlamendi otsuse artiklis 5.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	20.12.2007
Lõpphääletuse tulemused	+: 23 -: 1 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Robert Atkins, Inés Ayala Sender, Thijs Berman, Simon Busuttil, Carlos Carnero González, Marie-Hélène Descamps, Glyn Ford, David Hammerstein, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, András Gyürk, José Javier, Marcin Libicki, Manolis Mavrommatis, David Martin, Jean-Claude Martinez, Maria Matsouka, Kathy Sinnott, Margie Sudre, Antonios Trakatellis, Dushana Zdravkova, Rainer Wieland
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Jorgo Chatzimarkakis, José Javier Pomés Ruiz, Mihaela Popa, Grażyna Staniszevska

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	10.3.2008
Lõpphääletuse tulemused	+ : 19 - : 0 0 : 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Jim Allister, Enrique Barón Crespo, Jens-Peter Bonde, Richard Corbett, Brian Crowley, Jean-Luc Dehaene, Andrew Duff, Maria da Assunção Esteves, Ingo Friedrich, Bronisław Geremek, Anneli Jäätteenmäki, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Timothy Kirkhope, Jo Leinen, Íñigo Méndez de Vigo, József Szájer, Riccardo Ventre, Dushana Zdravkova
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Costas Botopoulos, Carlos Carnero González, Kathy Sinnott, Alexander Stubb
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Claude Turmes